

НАША ЛИТОЗБИРНЯ

\$ 75

МИХАЙЛО ТРИХРЕСТ

НЕП НА УКРАЇНІ

1947

Ч. 4

Donated by.

Mrs. A. Nowalick

Михайло Трихрест.

НЕП

на **Україні**

НАША КНИГОЗБІРНЯ

1947

ч. 4.

HC
337
U5T69

Те, що НЕП був величезним ошуканством України і всіх інших поневолених Москвою народів, до проголошення його, більшовики зовсім не резигнували зі своїх позицій, а робили лише вимушений відступ, все це широко відомо українцям. Рівнож широко відомо, що більшовики використали НЕП, щоб виявити ті творчі національні сили України, які складали найбільшу загрозу для його. В дальшому вони знищили їх і тим прочистили собі шлях до тотального поневолення України. Найкращим доказом того є та низка судових і ще більше позасудових процесів, що мали на меті цілковите знищення української інтелігенції та найбільш активних сил селянства та робітників.

Але при тому всьому НЕП - це той період в житті України, який завжди буде цікавити широкі маси читачів.

Виробничі й творчі сили України, на протязі багатьох сторіч, були зв'язані умовами колоніального існування. Доля увесь час перешкоджала Україні виявити повну її силу, її майже необмежені можливості. Лише в короткі періоди свого історичного буття і то в дуже обмежених розмірах, Україна одержала право дихати, але не на повні груди. І то вона виявила таку силу, що виглядала як чудо і на яку з жахом дивилися її вороги.

Таким періодом, до деякої міри, був НЕП. Пробуджені в 1917 р. творчі сили українського народу були відразу придружені московським навалом. Пробуджені до життя, вони знов впали в нерівній боротьбі. І от, після чотирьох років світової війни, після трьох років громадянської війни, що відбулася майже виключно на теренах України, після страшного недорізу й голоду 1921 року, Україна одержує можливість відносно вільного розвитку своїх продукційних сил. І тоді сталося чудо. З руїн і попелів постав велетень. Всі намагання зв'язати його, протиставитися його росту були марні. Він рвав путя й впевнено йшов вперед, перетворюючись у смертельну загрозу для свого поневолювача. Ніхто не зможе заперечити того факту, що двобій двох систем - вільно-творчої ініціативи населення і державного капіталізму, закінчився пов-

нов поразок цього останнього, не дрявлячись на всю нерівність бор. І це найбільш і найяскравіш виявилось на Україні, де большевизм не тільки на господарському фронті, але й на національно-культурному, як і взагалі на суспільно-політичному не міг протиставитися ростові здорового національного організму. Життя рубом поставило питання національно-державного визволення.

Той рух можна було лише потопити в крові терору, скатувати голодом, що и большевики зробили.

Але ті сили не загинули, вони існує український на рід. Вона є еманацией самого народу, як національної спільноти.

От чому період НЕП-у ніколи не втратить свого значення. як тех і не втрачає серед деяких українців своїх небезпек посьогодні. Поверхове зрозуміння НЕП-у доводить до того, що дехто добачає могутній ріст українства в тимчасово владоднених формах гнету не живучість власного народу, але самим тодішнім формам неписького поневолення України. Це веде до основної помилки. Захоплення ростом українства переходить незаметно в захоплення большевицькими кайданами, що на час НЕП-у з тактичних причин, або наслідком неспроможности в деяких ділянках менше гнітучими. Про цю помилку непиських „кастрованих каплунів“ ми звертали увагу в попередній брошурі „Камо грядеші?“.

В цій брошурі описується докладніше, як непиські кайдани виглядали зблизька. От чому поява ще одної роботи, присвяченої цьому періодові в житті України виповнює важну прогалину.

Автор широко поставив тему, яскраво відмічає боротьбу на всіх відтинках пробудженого життя, дуже влучно и переконливо наводить всі перешкоди, які ставили большевики українському народові.

Як українець, автор болше відчуває ті звичаї, які в своїй снованні український велетень і тому оправдана та, може місцями и завелка, емоціональність. Українці в своїй твердженнях мають такі переконливі і об'єктивні аргументи, які не потребують емоціонального підсилення.

Милерні. що ця брошура знайде живий відгук у широких масах нашої еміграції. Особливо вона корисна для українців з західніх земель, що безпосередньо не спостерігали НЕП-у.

Редакція.

1. ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА В ДОБІ ВОЄННОГО КОМУНІЗМУ І ПРИЧИНИ ТИМЧАСОВОГО ВІДСТУПУ ВІД НЕЇ.

Большевизм має три основні принципи заперечення приватної власности, класової боротьби та інтернаціоналізму.

Застосовувачи перший принцип - скасування приватної власности, большевики загарбали собі все народне добро разом з природними багатствами і узалежили від себе всіх обезвласнених підданців. Держава стала виключним /монопольним/ володарем усього, мовляв, „націоналізованого" добра і її керівники мають більшу, ніж хто інший, змогу сказати „державна - це ми". Цей остаточний, тотальний, грабунок „правно" розпочато т.зв. декретами „про землі" та „експропріації", тобто про примусове привласнення, що їх большевики видали на 2-му 3'їзді Советів у Ленінграді 26.жовтня 1917 р., під час жовтневої революції.

Ці декрети скасували приватну власність на землі, її надри, ліси, води, банки, залізниці, велику і дрібну промисловість у всіх галузях, торговельну флоту тощо. Їх видали під гаслами „за землі", „за свободу", „за соціалізм", а самий грабунок виконано за допомогою другого принципу - класової боротьби, тобто використання революційного настрою робітництва та селянства, який визискував дотеперішній поміщицько-капіталістичний лад, викликаючи цим справедливий гнів та обурення. Гасла: „земля селянам, заводи, фабрики - робітникам", „грабуї на грабоване", „смерть буржуям", „мир хатам, війна палацям", що їх большевицькі демагоги кидали в політично несвідомі маси, знайшли родючий ґрунт. Большевикам ішлося про те, щоб, знищивши урядову та маєтну верхівку, інтелігенцію, духовенство, та всіх тих, які стояли не на найгіршому матеріальному рівні, або тих, хто стояв, чи міг стояти на перешкоді здійсненню їхніх плянів, захопити самим

владу в країні, оволодівши водночас усім народнім добром. Таким чином, большевики захопили в свої руки все те, з чого народ здобуває засоби свого існування й саме це дає можливість цілковито його поневодити.

В зв'язку з цим варто підкреслити, що жовтнева революція, яку большевики назвали соціалістичною, є в дійсності поглибленням капіталістичних відносин у суспільстві /в їх найгіршому розумінні/ та ще яскравішим поділом його на класи, а саме большевицької класи замаскованих під державу монополістичних капіталістів з одного боку і решти народу - остаточних пролетарів - з другого. Під час жовтневої революції большевики збройно захопили владу, не чекаючи ухвал установчих зборів скликаних перед тим демократичним способом. Останні були незабаром ліквідовані большевиками, які заарештували і розстріляли багатьох послів. Цю подію большевики назвали „разгоном учреділки“. Приводом до цього було те, що установчі збори відмовилися визнати „декрети“ 2-го З'їзду Советів і захоплення влади большевиками. За словами Леніна: „щоб зміцнити советську владу, треба було зруйнувати, зламати старий буржуазний державний апарат, розв'язати установчі збори, ліквідувати контрреволюційну пресу й різні контрреволюційні організації, легальні й нелегальні“. Навіть про найлівишу тоді партію - лівих есерів - Ленін писав: „їх ми будемо дбайливо тримати у в'язниці“.

Така „перебудова“ суспільства й господарства, насильно зроблена однією партією, могла статися лише за допомогою безоглядного, стихійного, червоного терору - під час захоплення влади /від листопаду 1917 р. до лютого 1918 р./, що його Ленін назвав „красногвардейскою атакою на капіталізм“, і наступного - менш масового, але все більш організованого /від березня 1918 р. до березня 1921 р./, що його той самий Ленін назвав „воєнним комунізмом“ і який було схвалено 7-им з'їздом комуністичної партії.

„ВОЄННИЙ КОМУНІЗМ“, за Леніном, підпорядкував державі, крім великої промисловості, також середню і дрібну, а далі запроваджував хлібну монополію з заборонаю приватної торгівлі хлібом, мовляв, щоб накопичити крім широкого вжитку й взяти на облік усі лишки хліба в селян, та загальний обов'язок праці населення і худоби /„трудгужповінність“/.

Особливим декретом було запроваджено харчову диктатуру й надано надзвичайні уповноваження „Наркомпроду“, для „купівлі хліба за твердими цінами“ - фактично відбирання хліба. Для заступлення творчого чинника приватної ініціативи „мільйонів дрібних власників у місті й на селі“ Ленін вимагав розвитку соцзмагання, задільної оплати праці боротьби зі зрівнялівкою та застосування примусових заходів поруч з виховавчими. На селі Ленін вимагав боротьби з „куркулями“, бо вони відмовлялися від запровадження соціалістичного устрою і не хотіли продавати хліба. Примусова, кріпацька праця стає принципом большевицької економічної політики. Трецький писав: „єдиний принципово правильний вихід з нашого важкого господарського становища полягає в тому, щоб розглядати все населення країни, як резервуар робочої сили й суворо регулювати реєстрацію, мобілізацію й використання її. Виконання обов'язку праці неможливе без застосування методів милітаризації праці. Робоча держава має право ставити кожного робітника на те місце, де його праця найпотрібніша. Робітник не торгується з советською державою, ні, вив державі зобов'язаний, їй всебічно підлягає“.

Ці всі заходи Ленін назвав „організацією закріплення перемог жовтня для будівництва советського народнього господарства.“ На безсторонній мові науки про розвиток суспільства „воєнний комунізм“ означав поглиблення стану ожебрачення народу та дальше збільшення тиранії для розв'язання біжучої харчової скрути, що її викликано попередніми діями, які полягали не лише з безпосередньому грабунку та вбивстві „буржуїв“, але й у цілковитому обмеженні приватної ініціативи та скасуванні приват-

ної власності. Отже, воєнний комунізм - це водночас гальмування розвитку продукційних сил.

У своїх творах більшовики підкреслюють, що воєнний комунізм був політикою, до якої примусила їх війна та інтервенція, /тобто громадянська війна/. Тим часом громадянська війна, викликана була саме більшовицькою політикою проти народу, який мусів боронити свої права та самого себе, роблячи таким чином провокований владю спротив. Інтервенції тех не було, бо білі генерали - Колчак, Денікін, Деніч одержували з за кордону не чужоземне військо, а тільки матеріальну допомогу так, як більшовики від Америки під час війни з Німеччиною.

Воєнний комунізм був спрямований передусім проти селянства, коштом якого провадилася громадянська війна, та на ній якого тяжіла більшовицька влада з своїм велетенським бюрократичним апаратом примусу, контроль, планування, насильства й терору /ЧК, міліція, Красная Гвардія/ та „націоналізованої“ промисловості і знайшов свій вияв у „декреті“ про „продразв'орстку“, на підставі якої ходив „лишків“ хліба на селі не повинно було бути. „Вяять у деревні хліб сілою“ - ось гасло, з яким вирушали організовані більшовиками загони люмпен-пролетаріату та кримінальних злочинців на село „за хлібом для города“ та для „організації селянської бідноти, для боротьби з куркульством, як сказав Ленін, підписуючи потім „декрет“ про „комбеди“ для допомоги своїм загонам та для розпалення з цієї метов класової боротьби на селі. Фактично держава регульвала не торгівлю хлібом, а споживання, бо тільки за паперовим декретом селянам мали залишити приписану кількість, а решту відбирали. В дійсності відбирали все, нічого не лишаючи селянам.

Воєнний комунізм, як і слід було чекати, мав своїм наслідком глибоку господарчу кризу. Вся енергія робітництва була звернена більшовиками на завоювання влади для партії під виглядом зміцнення „диктатури пролетаріату“, а не на виробництво. Таким чином, місто могло дати селові за його хліб лише знецінені паперові гроші. Не те, що якихсь там машин, чи знаряддя, або мануфактури - навіть сир-

ників та солі бракувало. Більшовики потім самі писали, що наприкінці воєнного комунізму в країні вже не вистарчало, або й зовсім бракувало хліба, м'яса, взуття, одягу, сирників, солі, гасу, мила, палива, що були вичерпані запаси металів та іншої сировини, транспорт був зруйнований.

Селянство, пограбоване дощенту „продрозв'орстками подметлу“, не мало жодної охоти до поширення свого виробництва поза споживчі межі. Крім того воно й не мало змоги до нього в умовах „нещадної шарпанини“, які утворювали йому „трудгужповінність“ та хикацька податкова й урядова/адміністративна/ тяганина. Зокрема чисельність тяглової сили /коней, волів, корів/ у 1911 р. становила лише 40% в порівнанні з 1916 р. і бракувало насіння, реманенту, не кажучи вже про добриво для землі та загальне якісне погіршення засобів сільсько-господарського виробництва. „Правда“ писала, що всі ці обставини не мають змоги засіяти й половини орної площі європейської частини країни, примушуючи селян тягнути плуги й борони самотужки /„лямкой“!/.

Загальна продукція сільського господарства вже впала на 50% проти передвоєнного рівня і продовжувала котитися додолу, що означало стан загального голоду. Продукція промисловості /22 галузі/ впала до 18,9%, більшість підприємств та копалень стояла без руху. Між іншим, виробництво чавуну становило в 1920 р. лише 2,4% передвоєнного рівня, а сільсько-господарських машин та знаряддя 5,3%. За підрахунками Кутлера та Пумпянського /НБП-Берлін 1920/ за час „воєнного комунізму“ було знищено до 50% основних капіталів промисловості і до 88% обігових, тобто до 6 мільярдів золотих карбованців. Ось до чого довели советські соціалістичні методи користування народним господарством, позбавленим творчої приватної ініціативи через скасування приватної власності. Більшовики писали, що „воєнний комунізм був спробом запровадження комунізму в усій його чистоті“. Як бачимо ці спроби довели до цілковитого політичного й економічного банкрутства і викликали водночас хвилю заколотів та невдоволення і то не лише з боку селянства, але і з боку робітництва. Більшовики ж

відносили все це - наслідок їхньої руйнівної й терористичної політики - не на свій рахунок, але на рахунок „класового ворога“, який, мовляв, „не спав“, викликавши „куркульські повстання“ й заворушення в Сибіру, Україні, Нижній Волзі, Тамбовщині, Кронштадті, тощо. Невимовні злидні, пошесті й соціальні хвороби / тифи, дифтерія, малярія, туберкульоза, сифіліс, тощо/, жахливий голод з мільйонами жертв цих нещастя ще нечуваного в історії людства терору - такі були наслідки воєнного комунізму.

Проте, не це примусило большевиків відступити від своєї політики. Головним для большевиків було втриматися при владі, що починала вже валитися. Ленін завжди наполягав на тому, що „питання влади є корінним питанням всякої революції“. Обґрунтовуючи відступ від воєнного комунізму в бік НЕП-у, він казав, що „як ми цього не зробимо, то буде погано, дуже погано“. І ось большевики на своєму 10 партійному з'їзді в березні 1921 р. вирішили перейти „від продрозв'язки до продналога“, тобто до нової економічної політики /НЕП/.

II. ГОЛОВНІ РИСИ „НОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ“.

Верхівка большевиків чудово знає, що їх неприродний і протисупільний лад нічого, крім нещастя, народові дати не може, але вони не завжди можуть вдатися до безперервного нищення. Тоді вони застосовують спосіб чергування періодів посилення терору й злиднів з періодами деякого полегшення, що водночас відповідає завданням замилювання очей релігії світу, якому вони показують лише самі ці полегшення. Доказом цього й є т.зв. НЕП, тобто „Нова Економічна Політика“, що її Ленін так красномовно окреслив своїм висловом: „шаг назад, два шага вперед“. Отже НЕП - це період деякого полегшення після першої хвилі терору й злиднів - воєнного комунізму - з тим, щоб потім знову вдатися до їх посилення. У своїх творах, присвячених запровадженню НЕП-у Ленін відверто підкреслював, що воєнний комунізм був спробовано здобути фортецю приватного капіталізму в місті й на селі штурмом, але комуністична партія,

мовляв, забігла вперед і тому потрібно було відступити, щоб позбирати сили й знову розпочати наступ. Таким чином, НЕП - це чистісінька провокація супроти селянства та „буржуїв“.

Запроваджуючи НЕП, большевики мали мету: 1/видіти з ями господарського занепаду, запрягши до свого воза чинник приватної ініціативи, 2/виявити за допомогою цього ще незнищених „буржуїв“ і взагалі „елементи“ з капіталістичними тенденціями, щоб потім з ними розрахуватися, загарбавши їх майно і 3/накопичити матеріальні засоби для майбутньої будови військової машини, щоб мати змогу приступити до нових загарбань під виглядом всесвітньої „соціалістичної революції“.

Ленін сподівався, що НЕП свободою торгівлі та дозволом закладати дрібні приватні підприємства повинен викликати деяке пожвавлення капіталізму. Вільний крамообіг створить зацікавленість селян, збільшить продуктивність праці й приведе до швидкого піднесення сільського господарства. На цій основі ми будемо відбудовувати державну промисловість і усувати водночас приватний капіталізм. Накопичивши сили й засоби ми зможемо зміцнити промислово-економічну основу соціалізму й перейти до рішучого наступу, щоб остаточно знищити капіталізм у країні“. НЕП, як казав Ленін - це боротьба між соціалізмом і капіталізмом не на життя, а на смерть.

А зовні, для широкого вжитку, большевики вдавали щирість. Ленін казав, що „вся система воєнного комунізму прийшла до сутички з інтересами селянства, а робітництво вдалося до тривалого ремісництва /„кустарнічества“/ й перекупства харчів /„мешочнічества“/ чим стала зменшуватися класова база пролетаріату. Тому, мовляв, „треба передусім зміцнити спілку /„смічку“/ між селянством /що після проголошення „куркульства“ стало головним чином середняцьким/ та робітництвом і так з'єднати селянську економіку з соціалістичною промисловістю. Для цього мусить розвинутися крамообіг між містом і селом і через те село повинно мати право продавати лишки свого виробництва.

Наполягавчи на будівництві державного монополістичного капіталізму, який, мовляв, є кроком до

соціалізму, більшовики й не думали зрікатися вирішального становища /„командних висот“/ у політиці й економіці країни, яке вони здобули в наслідок „націоналізації“. Бо ж, за Леніним, „соціалізм не може існувати без велико-капіталістичної техніки, без планомірної державної організації, яка змушує десятки мільйонів людей найсуворіше дотримуватися єдиних норм виробництва й розподілу продукції“. Зайво підкреслювати грубоматеріалістичне ставлення такого „соціалізму“ до людини, який визнає єдиним рушієм поступу ПРИМУС. Отже, за НЕП-у так само, як і перед тим, в руках більшовиків залишилися земля та її надрі, ліси й води, промисловість, транспорт, зовнішня торгівля та частина внутрішньої торгівлі для збуту продукції „націоналізованих“ промисловості. Таким чином, НЕП полягала передусім в заміні „продравьорстки“, що не залишала селянинові жодних лишків, менш жорстоким „продналогом“, тобто побиранням певної кількості продуктів сільсько-господарчого виробництва й заміни натуральної „трудгужновінності“ грошовим „трудгужналогом“.

Яку велику вагу надавали більшовики цим заходам видно з того, що Ленін особливо вимагав на оголошуванні розмірів „продналогу“ перед посівом, щоб, мовляв, селянин уже міг створити собі уяву про те, які він матиме „лишки“ після знив для вільного крамообігу. Він боявся, щоб за браком перспективи не ввірвався в селянства терпець. З приводу „лишків“ Ленін потім писав: „своєрідність воєнного комунізму полягала в тому, що ми фактично брали від селян усі лишки і навіть іноді не лишки, а частину необхідних для селянина харчів для армії і робітництва, брали в борг за паперові гроші“^{1/}. Отже, кат під впливом нападу „щирости“ признався в організації голоду на селі, від якого вмерло кілька мільйонів.

Ось як більшовики кинулися латати дірки, що їх вони самі, й дотого навмисне поробили на кволому й без того тілі народу.

^{1/} Паперові гроші - як відомо були остаточно знецінені й пропали, що стверджує безоглядне грабіжництво більшовицької держави.

Як відомо, земля належала державі, а не селянам, хоч захоплення землі в поміщиків, монастирів та царської „казни“ створювало уяву про здійснення гасла „земля і воля“. З ліквідацією старого „куркульства“ селянство /щодо кількості землі на родину/ стало справді „багатим“, а частина колишніх бідняків перетворилася навіть на „советських куркулів“. Проте, згідно з „принципом“ класової боротьби, ворожнеча на селі була постійною, бо після первісних „куркулів“ знаходилися вторинні, третинні й так далі. На більшовицькій мові ця ворожнеча називалася „расслобнієм села“.

Все це, а головне, політичне невігластво, перешкодили селянству добачати всю невпевність свого „одноособного землекористування“, що вони муситимуть потім позбутися всього доробку за цей період й опинитися уже в справжньому рабстві - колгоспах. Більшовики зуміли створити постійну землеустрійну метушню, тим, що вони, „підкувалися про надію“ для нього про те, щоб бідняк одержав краму і бличку до села ділянку. Але скасування хуторів та відрубів і так звані громадські сівозміни замаскована дорога до колгоспу, не відували селянинові нічого доброго.

Деяка частина селян розуміла, що відсутність приватної власності та постійна й настирлива контрола, роблять з них лише тимчасових власників, своєрідних орендарів „державної“, вже не своєї, землі, з досить високою платнею за неї в вигляді продналогу, трудгужналогу та інших численних, різноманітних і дошкульних датків і податків.

А податки були неабиякі. Ось неповний перелік грошових податків, що їх „державна“ стягала в більшості в „ржавих єдиніцах“ цебто в вигляді хліба податок з печей /„подимний сбор“/, судовий, на м'ясо, за перевірку терезів, для голодуючих, на охорону вантаків, ветеринарний податок, з казанів, для наросвіти, на нафту, на влаштування сховищ льоду при лікарнях, загальний податок з будівель, податок з двору, податок за місце на базарах, прибутково-мастковий податок, податок с.-г. продукції, обкладання з купна-продажу, податок населення /подушне/, на міліцію, з вікон, за право в'їзду до міста для виховних комітетів, сільрад. Крім того було безліч т.зв. акцизних податків /мита/

та позички й „самообкладання”. На IV-тій Сесії ВДК один з послів на прізвище Шевердов, критикуючи податкову систему совєтів, сказав таке: „Якщо візьмемо 100 крб видатку якогось селянина, - то 38 з них це податки - де ще є така держава?”

Орендар не є власником. Він не має певности, що його „наділ” не відбере в нього завтра большевицька влада. Тому селянин, звичайно, не має великої охоти до кращого загосподарення свого тимчасового „наділу”. В наслідок всього цього НЕП не міг дати таких наслідків як у тому разі, коли б селянин був власником землі. Проте, харчова скрута на селі вже наприкінці третього року після запровадження НЕП-у була майже усунена, що показало наочно величезну перевагу приватної ініціативи над большевицькими методами та штучним плануванням.

В одному відношенні НЕП можна вважати повчальним. Він яскраво виявив дійсні прагнення селянства, показав безсумнівну тенденцію до здійснення тих аграрних відносин, що відповідають природі українського села. Земельний Кодекс 22 листопада 1922 р. не розв’язав тих проблем, в ім’я яких селянство переводило революцію 1917 р. Він не вирішив питання земельної власности і зберіг за державою право втручання майже у всі процеси виробництва. Він не породив в селянстві почуття тривалости правних норм.

Але при всьому тому НЕП наочно довів, що навіть ця недосконала аграрна система виявила такий запас творчих можливостей села, які по своїм наслідкам дорівнюють чудові. Після 4-ох років світової війни, 3-ох років громадянської війни, і до того головним чином на території України, після тотального пограбування села за час „воєнного комунізму”, після страшного неврожаю і голоду в 1921 р., під час повної атрофії промисловости і транспорту - українське сільське господарство на протязі перших 3-ох років НЕП-у спромоглося не лише розв’язати повністю харчеву проблему України, але й значно міров забезпечити промисловість сировиною, а також дати велику кількість продуктів на експорт.

Це було дійсне чудо, і це чудо створила безпосередня зацікавленість селянства наслідками його

праці.

Той же період НЕП-у дав можливість безсумнівно ствердити, що дійсним прагненням селянства є індивідуально-подвійна форма землекористування. Досить подати такі числа: в лісостепових районах України в 1916 р. було 24,1% земель у громадському /общинному/ землекористуванні і 75,9% в участково-подвірному, а в 1925 р. - в громадському 5,3%, участковому 84,8%, відрубному 5,5% і хутірському 3,5%. В степових районах, де участкове землекористування становило лише 11,7%, воно зростає в 1925 р. до 34%.

Далі НЕП дав ще один повчальний результат найбільш міцним і життєздатним трудовим господарством виявилось середнє господарство фермерського типу. Велика кількість дрібних господарств, що їх було утворено в 1920-21 рр. коштом колишніх наймитів, а також промислових робітників, які повернулися на село в наслідок розвалу промисловости, не втрималася і деградувала, не дивлячись на політику всебічного сприяння. Як відомо, це верству села большевики вважали за основну опору своєї аграрної політики. /Комітети бідности, скорочено: „комбеди”/. Ці дрібні господарства не виявили ніякої тенденції до мобілізації земельної площі, а під час поступового відродження промисловости фантично видали сільське господарство. Думка большевиків, що ця частина селянства буде утворювати суспільні форми землекористування не справдилася і вся їхня політика штучного утворення комунізму закінчилася крахом. З усієї землі, що її здавали в оренду - 83,6% належали якраз цьому малоземельному селянству. По київській області лише 1,8% господарств з землезабезпеченістю до 2-ох гектарів орендувало землю, в той час як 53,9% тих, що мали до 10 га орендували ще додатково. При цьому не можна забувати, що цей процес не міг повністю розвинутися, бо земельні відносини й наймана праця весь час регламентувалися урядом. Найманих робітників могло бути тільки сезонних, а загальна кількість землі разом з орендованою не мала перевищувати встановлених меж - 15 га в лісостепових, і 48 га в степових округах.

Але хоч сільське господарство й розвивалося швидко - в наслідок дуже повільної відбудови про-

мисловости, недостачі кредиту й по суті ворожого відношення большевиків до середніх і міцних господарств, темп інтенсифікації виробництва був затриманий, і тому навіть найсильніші господарства не спромоглися повністю використати свій потенціал праці у власному господарстві. Відсоток господарств, що втрачали свою роботу сільськогосподарську був:

засівні ґрунти:	Північна Кубань		Київська обл.	
	1923	1926	1923	1926
до 2-ох гектарів	61,2	77,3	2,1	38,9
" 4-ох	37,0	100,0	1,8	25,5
" 6-ти	20,4	57,1	1,5	23,4
" 10-ти	8,5	48,9	0,7	24,5
" 16-ти	4,0	20,2	-	-
" 25-ти	0,6	8,9	-	-
понад 25	6,6	3,7	-	-

Одне це свідчить, що при інших правових умовах селянство досягло б ще більших наслідків. НЕП тимчасово полегшив, але не виробничі можливості українського села, але не дав їм розвинути повністю.

Основним завданням НЕП-у за большевицькими розрахунками була будова монополістичного державного капіталізму й передусім промисловости, як основної ланки його. Воєнний комунізм цієї мети не досягнув. Відомо, що капуталізм під час свого розвитку зосереджується. Наприклад, власники цукрових буряків об'єднуються в трести, картелі чи синдикати. Це усуває конкуренцію між ними уможливило виступ на ринках з узгідненими цінами, спільні заходи щодо їхніх робітників тощо. Таким чином капіталізм, так би мовити, все більше просякає політиком за рахунок виробництва й на шкоду суспільству. Таке зосередження капіталізму називається його монополізацією. Кожен державний капіталізм є водночас і монополістичним, але він має більші можливості всебічного тиску на суспільство ніж приватний капіталізм. Воєнний комунізм не тільки не привів до монополістичної централізації капіталу в руках держави, але навпаки - довів усе без винятку промисловість і транспорт майже до загибелі. В такому самому стані знайшлося і грошове господарство країни /фінанси/. Величезні витрати на армію /понад 5

мільйонів "воєнків"/, на комуністичний уряд з його багатомільйонною бюрократією, на купівлю харчів за кордоном, на утримання Комінтерну й поширення партійної пропаганди в світі тощо, з'їли запаси золота в державі, спричинивши цілковите знецінення грошей. До того ж причинилося величезне зменшення товарообігу. Таким чином під час запровадження НЕП-у в большевиків уже не було засобів, не лише для побудови монополістичного капіталізму, але й для такого-сякого налагодження праці промисловости. Робітники, не одержувачі ніякого утримання розтікалися на села й "декласовувалися". Большевики кидалися на всі боки.

Спочатку вони вирішили були вдатися до концесій закордонним промисловим капіталістам. Большевики мали на увазі т.зв. "насадження" державного капіталізму, тобто те, щоб закордонні концесіонери будували в країні підприємства й потім передавали їх большевицькій владі на певних умовах сплати. Большевики не вагались віддати певну частину народного добра в вигляді відсотків на вкладені закордонним капіталізмом гроші та надвишків на його продукцію.

Большевики хотіли також здати в аренду закордонним капіталістам свої підприємства. Але закордонні капіталісти, навчені тим, що большевики в свій час відмовилися визнати колишні царські борги та ліквідували маєтність закордонних власників у країні, не пішли ані на концесії, ані на оренду, за невеликими винятками. Між іншим, большевикам ішлося й про те, щоб за допомогою концесій-оренд "класово виховувати" советське робітництво /пролетаріат/ та далі розвивати класову боротьбу. Ленін писав: "...бо концесія теж є вид боротьби, продовження класової боротьби в іншій формі, а ні в якому разі не заміна класової боротьби класовим миром." Ленін добре знав, що класова боротьба забезпечує большевицькому становищу того "третього", що сміється".

На третю можливість - виробничу кооперацію - большевики не звертали особливої уваги. Вони добре знали вагу приватної ініціативи, яка в виробничій кооперації не так добре виявляється, як

у чисто приватному підприємстві - адже їм ішлося про те, щоб швидше видряпатися з біди.

Звичайно, найбільші можливості, обіцяв четвертий шлях, а саме „використування своїх непланів“. Большевики вирішили дозволити їм засновувати дрібні промислові і торговельні підприємства, брати в оренду від держави промислові підприємства т. зв. легкої промисловості та дозволити торговельно-по-орендницьку діяльність.

Таким чином, зміст НЕП-у полягав передусім у використанні продукційних сил селянства, бо можливості застосування приватної ініціативи в промисловості й торгівлі і, отже, швидкого накопичення матеріальних засобів, були порівняно малі, а надто коли приватна власність, так само як і за воєнного комунізму, не існувала. Велика й середня промисловість, залишавчись у руках держави, не могла безпосередньо відчутти творчої дії цього природного руху в розвитку народного господарства. Отже, виходило, що матеріальне утримування „командних висот“ большевизму залишалося, як і раніше, на шії селянства. Належної співпраці між сільським господарством та промисловістю, що могло б бути, як би й промисловість опинилася у приватних руках, не було. Народне господарство за воєнного комунізму нагадувало собор сіно, на якому лежить собака. Тепер, за НЕП-у становище змінилося, але не на багаті. Після масового нищення та обезсилення „експропріації“ колишніх промисловців і взагалі багатих людей „буржуїв“; під час „красногвардейской атаки“ та воєнного комунізму, залишилося мало таких, що мали б достатні засоби для заснування підприємств, або орендування їх від „держави“ та ще й з перспективою стати через це „непланом“. Зрештою, непевне правіє становище цих „непланів“ не сприяло тому, щоб вони могли зважитися використати своє майно. „Неплани“ пішли передусім у торгівлю та вдалися до посередницьких операцій. „Неплани“, промисловців та орендарів було мало.

Нові совєтські торговельні посередники виконували з одного боку невелику додатну роль в відновленні кращого обігу між містом і селом, а з другого й певну від'ємну, бо їх діяльність іноді наближалася до спекуляції. Треба підкреслити, що це ос-

танне було звагалі наслідком суперечностей та протилежностей НЕП-у й особливо низької продуктивності державної промисловості, яка ніяк не могла задовольнити потреб країни.

„Націоналізована“ промисловість, позбавлена приватної ініціативи, керована за плянами своїх трестів, а в дійсності анархічним способом, визначалася дуже низькою продуктивністю праці, яка в порівнянні з передвоєнним рівнем становила лише 30-40%, що утворювало високі ціни вироблюваного кращого. Крім цього на ціни впливали дуже великі т. зв. додаткові /накладні/ витрати, пов'язані з утриманням величезського керівного апарату, що прийшов на місце колишніх власників. „Правда“ писала, що „трести являють собою плутанину безгосподарності“. Відомо також, що на одному „націоналізованому“ млині в конторі сиділо 30 службовців тоді, коли за приватного його власника було їх лише 3-4. Особливо ж велику частину у цінах на краще становили надвишки „держави“, яка намагалася таким чином не лише покрити втрати своєї промисловості, але й добути засоби для її відновлення та поширення. Високі ціни на продукції державної промисловості перевищували купівельну спроможність споживача - селя, продукція якого опинялася державою куди нижче. Досить сказати, що селянин, купуючи собі чоботи, мусів відвести до міста добрий віз пшениці. Це був посередній грабунок села, посолоджений „кращим обігом“. Високі ціни на продукції міста й низькі на продукції села /большевицькою мовою „ножиці“, мали великий від'ємний вплив на розвиток народного господарства. Зокрема, село примушене було стримуватися від купівлі потрібного йому кращого, намагавчись замінити його своїми катними виробами. Через те селянин звертав більшу увагу на допоміжні галузі свого господарства за рахунок рільництва, що затримувало його розвиток біля споживчого рівня. З другого боку повставала криза збуту продукції „націоналізованої“ промисловості, хоча кількісно її було небагато. Зрозуміло, що жодної мови про поліпшення техніки сільського господарства за рахунок капіталовкладань „кращого реліквію“ чи засто-

совування штучних добрив, тощо, за винятком може крадої обробки землі, бути не могло. На всьому народньому господарстві тяжила неаграбна комуністична система, обмежувчи й гальмувчи повний розвиток продукційних сил.

Але навіть і ці невеликі додатні впливи НЕП-у швидко мусіли уступити новому загостренню большевицького тиску. Бо ж наприкінці 1927 р. Сталін проголосувчи „кінець відступу“, виступив з гаслом „готування до наступу на приватно-господарський капіталізм“. Так большевизм почав розраховуватися „непманами“. Спочатку справа обмежувалася високими прибутково-мастковими податками, які, звичайно, перекидалися на покупців. Але податки все збільшувалися так, що врешті їх неможливо було сплатити, після чого приходив „суд“ з конфіскацією всього майна та засланням, або розстрілом. Обмірковуючи справу ставлення до „культурних і некультурних капіталістів“ ще перед запровадженням НЕП-у Ленін сказав: „у нас немає ані високої культурності ані звички до компромісів. Якщо продумати ці конкретні умови, то стане ясно, що ми можемо й мусимо добитися тепер поєднання нещадної розправи з капіталістами некультурними, що ні на який державний капіталізм не йдуть, ні про який компроміс не думать, що продовжувть зривати советські заходи спекуляцією, підкупом бідноти та іншим, з заходами компромісу щодо культурних капіталістів, які йдуть на державний капіталізм“. Варто підкреслити цілковитий брак глузду в міркуванні Леніна щодо „капіталістів“, які йдуть на державний капіталізм себто на самознищення. Крім того, треба пам'ятати, що найасправілий приклад спекуляції давала сама держава.

Ці грабіжницькі і терористичні заходи, що спочатку були швидко набули „правної“ підстави й масовості. В травні 1924 р. 13-тий З'їзд Комуністичної Партії уквалив: „Виходячи з завдання зміцнення смички міста й села, домагатися дальшого поширення промисловості та створити Наркомвнутрторг для оволодіння ринком та витиснення капіталізму“. Таким чином було проголошено нову мобілізацію державного капіталізму в місті. А на селі, де класова боротьба взагалі не прийнялася, почали чимраз

дуже жарпати „куркулів“ накладавчи на них великі „експертні“ податки з відомим уже наслідком. Проте „советських куркулів“ покищо не чіпали - черга за ними прийшла потім. Зрозуміло, що мірка майна селянина, за яку його таврували „куркулем“, була невеликою. П'ять, шість гектарів землі в „користуванні“, пара коней і корова - ось що було ознакою „куркуля“.

Кінцем НЕП-у треба вважати складення першого п'ятирічного плану, а в сільському господарстві - виступ Сталіна на з'їзді агрономів-марксистів у листопаді 1929 р. Дивідація НЕП-у в промисловості й торгівлі мала більш-менш лагідний характер, а в сільському господарстві це відбулося у формі жорсткого, брутального терору.

Наслідки НЕП-у, як і треба було чекати, не могли бути надто великими. Проте, наприкінці 1927 р. промисловість і сільське господарство, /коли рахувати їхню продукцію разом/ уже навіть трохи перевищили військовий рівень. Можна собі уявити, які могли б бути наслідки, якби селянин дійсно був власником землі, а робітник - вільним працівником, як це випливало з гасла „земля селянам, заводи, фабрики - робітникам!“, що його так підступно використали большевики - нова класа необмежених володарів.

Постанови 15-го з'їзду партії передбачали „соціалістичну індустріалізацію та створення оборонної промисловості для захисту країни від капіталістичного оточення“. Ми обминаємо питання, чи потрібна була большевикам взагалі ця „оборонна промисловість“ якби не їх власний імперіалізм і розкладницько-нищівні наміри. Треба підкреслити, що народне господарство гальмоване большевицькою злочинною політикою, не могло дати потрібних для цього коштів за короткий час. НЕП виявився недостатнім. Тому большевики вирішили знову вдатися до ґрунтового грабунку, що арештов відповідало їх псевдонауці та стосованому способу чергування хвиль терору й злиднів з хвилями деякого попускання. Неменш важливим для большевиків було питання „правного“ здобуття багатьох мільйонів рабів для будови згаданої „оборонної промисловості“. Потрібна була якась величезна провокація. Робітників, покищо, не можна було особ-

ливо шарпати - не прийшла черга; „непманн“ були взагалі не дуже численні /зрештою, вони були вже й частково знижені, обезвладнені/. Залишилося селянство. Ось зміст головної постанови комуністичної партії про „колективізацію сільського господарства“. При цій нагоді більшовики одержали даремно все - і кошти і багато мільйонів рабів і заспокоєння своєї жадоби крові, бо було знищено стільки ж, якщо не більше, мільйонів „кулаков“ /вже й „советських“/, та „подкулачників“, чи то пак „врага народа“. Але про це буде мова окремо. Фальшиво, підступно й зовсім непереконливо звучить більшовицьке обґрунтування потреби колективізації, мовляв, одноосібне селянське господарство не спроможне підвищити свою товарову продукцію зерна. Ми вже показували, які величезні можливості почали виявлятися в сільському господарстві. Навіть сліпому ясно, що лише більшовицька політика з її „принципами“ /запереченням знесення приватної власності та класової боротьби/ була винна тому, що ці заходи не дали наслідків. А чи більшовики зробили щонебудь для підвищення врожайності землі? Цілком певно, що якихось 10-15 кг. добрива на га, що його можна було б купити за гроші, витрачені на пропаганду, зробили б непотрібну усю „соціалістичну перебудову“ села - колективізацію з її нечуваним нищенням людей.

Індустріалізація, тобто побудова державної промисловості та колективізації, що її більшовики називали широким кооперуванням селянства, в дійсності не є шаблями до соціалізму. Навпаки, тут ми маємо до діла з державним монополістичним капіталізмом і остаточним узалежненням народу від керівників держави - більшовиків, а тому і визиском.

Аналізуючи причини, що примусили більшовиків скасувати НЕП, необхідно пригадати, що в той час в партії було дві політичні теми, - перша, що вважала революцію закінченою і дальший розвиток соціалізму пропонувала здійснити шляхом комбінованого економічного й політичного впливу, і друга, на чолі якої стояв Троцький, що відстоювала свою незмінну концепцію „перманентної революції“. Троцький уважав жовтневий більшовицький переворот лише за початок соц.-революції, що в дальшому повинна увлєчити в свою орбіту

й інші країни Європи. Як відомо, він не вважав за можливе „побудову соціалізму в одній країні“. Провідна роль ССРСР в цій соціалістичній перебудові світу могла бути забезпечена лише коштом швидкої індустріалізації, або точніше милітаризації країни, щоби нат „вістрах багнетів“ понести революцію на Захід. Але така індустріалізація вимагала в першу чергу коштів. Взяти їх у населення шляхом звичайного оподаткування було неможливо, бо і без того утримання колосального бюрократичного апарату перевищувало спроможності населення. Отже, для досягнення політичної мети треба було взяти в населення не лише лишки, але й значну частину його еквіваленту праці, що повинна йти на задоволення суто фізіологічних потреб. Індивідуальне сільське господарство не було придатним для такого „оподаткування“. Тому Троцький, поруч зі своїм пляном індустріалізації, висунув плян суцільної колективізації села. Сталін, який ніколи не мав своєї власної політичної концепції, а завжди позичав їх у своїх політичних противників, знищивши Троцького й троцькістів, взявся виконувати його програму. Тому буде помилково розглядати колективізацію як здійснення доктрини про економічну перевагу великого господарства над дрібним. Колективізація - це в першу чергу форма, що забезпечує цілковитий визиск населення. Відривавши останній шматок хліба, в буквальному розумінні цього слова, від рота населення та робітника, від рота малої дитини, більшовики змогли на протязі першої п'ятирічки вкласти в індустрію 52,1 мільярдів руб. і другої 117,1 мільярдів, тобто зробити інвестиції в розмірі понад 30% всього народнього прибутку і таким чином підготуватися до другої світової війни.

Безперечним доказом того, що більшовики здійснювали і здійснюють свій плян індустріалізації шляхом цілковитого грабування і нищення населення можуть служити такі числа: до революції частина врожаю, що споживалася сільським населенням, становила 57,7% усього валового збору збіжжя. В 1932 році валовий збір не перевищував дореволюційного, був навіть менший. В харківській області він був 2269,6 тисяч тон. З цього більшовиками було взято 1665,2 тисячі тон

податку, себто 74,2%. Відіймаючи від решти 14% на сіння, одержуємо лише 11,8% на споживання населення і худоби. Отже в порівнянні з дореволюційним часом скорочення більше ніж у 4. рази. Внаслідок такого „райського“ життя понад 6 мільйонів українських селян вимерло з голоду.

Можна було б подати скільки завгодно фактів, що свідчать про навмисне і свідоме знищення українського населення більшовиками, але це зараз виходить поза нашу тему. Ми хочемо лише довести, що Сталін використав НЕП як трамплін для здійснення свого плану комуністичного імперіалізму.

ІІІ. НАСЛІДКИ НОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ДЛЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ.

Головний принцип марксизму-більшовизму - скасування приватної власності має особливо згубний зміст для поневолених народів. „Націоналізація“ - удержавлення землі, її надрів, лісів та вод, нпр. на Україні, відразу узалежнює від московського загарбника, як від „центру“. Через обезвласнення нарід ще більш поневолюється. Він стає залежним від „центру“ в своїх найістотніших потребах. Перше-ліпше удержавлене промислове чи сіль.-госп. підприємство, де примушені працювати обезвладнені „іногородці“ перетворюється на знаряддя, за допомогою якого загарбник може висмоктувати всі здобутки поневоленого народу. А здійснити цей грабунок дуже просто, а саме за допомогою накинута влади. Для цього більшовизм мав „принцип інтернаціоналізму“, мовляв, „після перемоги соціалізму всі нації стали рівні між собою“. Користуючись гаслом „всьо равно“ вже незалежно обгрунтували в „уряді“ української „держави“ москалів Постішева й Хрущова замість українців Шумського, Чубаря або Лубченка. Аде „всьо равно“, навпаки полагати на Чубареві проти Хрущова буде з точки зору „інтернаціоналізму“ злочином - „буржуазним націоналізмом“. Таким чином, марксизм-більшовизм є також „наукон“ імперіалізму.

Цілком згідно з своєю тотально-імперіалістичною природою, московський більшовизм не міг погодитися на визнання новостворених відроджених держав понево-

лених московською імперією народів. Гасло про право нації на самовизначення в руках більшовиків було лише засобом розбросання духового народів поневолених. Мовляв, навіщо нам, „іногородцям“ вести боротьбу за самостійність, коли вона й так дається. Але виступаючи з цим гаслом більшовики водночас вели боротьбу проти поневолених народів. Военний комунізм ззовні визначав передусім війну московською більшовизму проти України, козацьких держав Дону, Кубані і Тереку, Білорусії, Литви, Латвії, Естонії, Фінляндії та республік Кавказьких і середньо-азійських народів, буцімто для їх „звільнення“ від утиску власної буржуазії та закордонного імперіалізму. В своїй історії ВКП/б більшовики пишуть: „після поразки Німеччини 1918 р. республіка Советів скасувала Берестейський мир та повела боротьбу за звільнення Естонії, Латвії, Литви, Білорусі, України, Закавказзя від утиску німецького імперіалізму“. Ось як московський червоний імперіалізм обгрунтовував своє загарбництво. Аде в цей час німці вже втекли з окупованих країн під упарами повстання поневолених народів, які зовсім не потребували „допомоги Москви“.

А далі більшовики писали, що: „в кінці 1920 р. розпочалося звільнення Закавказзя від буржуазних націоналістів, мусаватистів в Азербайджані, націонал-меншовиків у Грузії, дашнаків в Арменії. Треба підкреслити, що саме ці закавказькі держави були на цей час вже добре організовані і не потребували жадного „звільнення“.

Московський відвічний імперіалізм кинувся шматувати ще незміцнілі національні держави й притаманов йому люття, приховуючи свої завоюницькі цілі облудною пропагандою. Ця люття ще більше посилювала скрута „хлебопотребляющей“ Московщини, до якої її довела більшовицька політика. Але замість того, щоб увійти в ділові зносини з новими сусідами, та дістатися від них шляхом обміну чи в борг, Москва посунула на них своїми ордами, нещадно грабуючи та вбиваючи населення, а передусім національно свідомих, згідно з Ленінською директивою: „наш обов'язок нещадно винищувати військові і цивільні чинники під час повстання“. Чисельна і військово-матеріальна

перевага москалів, політичне невігластво широких мас поневолених народів, що вчало від большевицьких облудних гасел на зразок „земля і воля“, а головне - відсутність погодженого керівництва в боротьбі поневолених народів спричинили поразку останніх, а з нею настав вже організований грабунок і систематичне винищування синів і дочок поневолених народів. Біля в'язниці народів стала чарвонон.

Про те, що від большевицького грабунку найбільш терпіли саме „окраїни“, дуже красномовно свідчать такі дані:

1/ На III З'їзді Советів 1921 р., виявилось, що ніякі карі аж до заслання, розстрілу і конфіскації майна, які мали на меті не припустити зменшення посівів є безуспішні. Виявлено, що в той час, коли в цілому СРСР недосіви складали 33% площі, тоді в Україні й Північному Кавказі вони досягли понад 50%. Водночас стверджено, що в „потребляющей“ смузі, цебто в самій етнічній Московщині, посіви навіть трохи збільшилися!!!

Ось, як описує Україну член комісії Нансена, що відвідав її в 1921 році, коли там шалів голод, викликаний большевицькими „продразв'яорстками под метру“: „лани між Полтавою та Одесою колись найбагатші в Україні, лежать тепер облоєм. Всюди видно покинуті житла з обідраним зі стріх мохом, що його з'їли мешканці. На протязі сотень кілометрів не видно оброблених полів. Околиці Єлисаветграду, колись дуже багаті, тепер спустошені й виглядають пустелю. Видно мало людей і жодної тварини“. Цей чужоземець стверджував, що „недосів“ у Миколаївській області досягав 76%, а в Харківській 57%. Всюди хронічний голод“.

2/ Московська „Економіческая Жізнь“ ч. 291 з 1921 р. повідомляла, що кількість коней у порівнянні з передвоєнним становила: в Україні 16%, в Киргизії - 15%, Донщині - 30%, Татарії - 23%, як відомо в цілому було 40%, що відповідає найбільшій кількості в Московщині, а саме 75-82%.

3/ „Економіческая Жізнь“ ч. 294, подавала, що знищення рогатої худоби в Україні, Башкирії, Татарії, Криму досягло 70% в той час, коли в „потребляющей“ центральній смузі /області навколо Москви/ вона

збільшилася на 20%, а в приозерному та західному краях /області на схід від Ленінграду/ - на 8%. А за повідомленням Нансена, що під час воєнного комунізму і перших років НЕП-у керував допомогою населенню, що голодувало, „худоби в південній Україні взагалі нема. Село на Катеринославщині в 500 дворів вважається за багате, якщо воно має 4-5 коней.“

Цих сухих чисел, та ще з большевицьких джерел, які, звичайно, не торкаються втрат населення „окраїн“ від голоду й терору, досить, щоб показати, як саме виглядає „звільнення“. В багатонаціональній державі так буває завжди, що всі діри в загарбника латаються за рахунок поневолених народів. Імперіалізм є наслідком не тільки вдачі певного народу, але також багато залежить від недостатнього розвитку продукційних сил у нього. Чим нижчий їх рівень, тим нестриманіший імперіалізм. Грабунок перетворюється в спосіб життя. За большевизму, що є нечуваного перешкодою для розвитку продукційних сил, відповідно зросли загарбницькі прагнення московського народу - носія большевизму. Звичайно большевицькі володарі кидатимуть трохи крихт зі стола своїй підпорі за рахунок „окраїн“. Ось чому Московщина навіть під час воєнного комунізму терпіла куди менше ніж „окраїни“. Дуже цінним є завваження економіста Ю. Ростовського, москаля з походження, а саме: „потребляющие райони не подвергались таким продовольственным експериментам, как производящие“.

Грабівницько-терористична політика большевизму швидко розвіяла московський чад, сприявши масовому піднесенню національної свідомості і посиленню спротиву поневолених народів, не зважаючи на відсутність організованого керівництва. Повстання вибухали стихійно в Україні, Білорусі, Сибіру, Середній Азії, на Кавказі й погрожувавши знищити зненавиджену большевицьку тиранію.

Ці повстання й примусили большевиків вдатися до НЕП-у і зменшити національний утиск не лише в господарському, але й культурному відношенні. Треба підкреслити, що поневолені народи таки скинули б большевицьку владу, якби вони пам'ятали про Шевченківське „От дурний та ще й битий - повірив на квиток москалеві“. Але так не сталося, бо поневолені наро-

ди були занадто довірливі. НЕП, згідно з задумом більшовиків, став для них засобом накопичення сил - „передилки” й, отже, підступом. Щоб забезпечити собі „передилку”, більшовики застосували ще кілька підступів.

Найбільшим підступом є своєрідний переспів гасла про „самовизначення аж до відокремлення”, а саме декрет про обов'язковість вживання різних мов і зокрема в Україні, „українізація”. Цей підступ повинен був приспати „націоналістів” та відвернути їх від нової збройної боротьби за незалежність. Зокрема, більшовикам ішлося про те, щоб їх маріюетки на місцях - „республіканські уряди” - виглядали ніби справді народними. Немалу вагу мав для більшовиків цей підступ і в тому, щоб виявити найбільш свідомих і здатних до національно-культурної праці людей посеред поневолених народів, щоб потім їх знищити. Обов'язковість уживання рідних мов мала таке саме провокаційне завдання.

Під час „українізації” були запроваджені навіть іспити з рідної мови для службовців. Але потім протоколи іспитів потрапили всі до ГПУ.

Що ж до самого змісту „українізації”, то вона була звичайнісіньким „вдиранням у відчинені двері” бо всі поневолені народи після повалення царату й без того плекали своє рідне слово, свою національну культуру ще до більшовицького „визволення” і встигли зробити велетенський поступ на цьому полі. Зокрема Українська Академія Наук була заснована за української Держави - Гетьманату. „Українізація була ствердженням існуючого стану речей, але з більшовицькою підступною метою втручання в нього та використання його з тією самою імперіялістичною метою поборвання поневоленого народу. Тому то й правильно Д. Донцов твердить, що українізація та загалом уся фіктивна „Українська Радянська Соціалістична Республіка” - це тільки тінь тризуба, тінь Самостійної Української Держави, що її створила українська народня стихія в попередніх роках. Коли б її не було, не треба було б більшовикам заводити назву „Української Республіки”.

Обов'язковість уживання рідних мов, була застосована трохи пізніше від запровадження НЕП-у.

З цього боку, цей підступ мав заступити її, як уже призначену до вигасання.

Доля українізації, вирішена 1932-33 рр. оголошенням лиховісного гасла „культура національная по форме, соціалістически-інтернаціональная по содержанию”, що в дійсності є вироком смерті всім національним культурам за винятком московської. Як культура „передового народу”, остання звичайно є водночас „соціалістическая, інтернаціоналістическая”. Отже, обидві половини згаданого гасла узгоднюються саме щодо московської культури. А інших, звичайно, „не било, нет і бити не может”. Ось який імперіялістичний зміст ховає в собі „принципи” інтернаціоналізму.

Скасування „українізації” інакше кажучи, здійснення підступу, обійшлося українському народові дуже дорого. Понад сто письменників і поетів, а також десятки тисяч інтелігенції та свідомих людей заплатили життям, або були ув'язнені чи заслани в безкраї азійські пустелі.

Складовою частиною національного світогляду українського народу є його віра в Бога - християнська релігія.

Тому український народ під час свого національного відродження відразу почав відбудовувати свою власну Церкву, вільну від московських впливів. В 1918 р. уряд Української Держави видав декларацію про усамостійнення православної Церкви свого народу, а в 1919 р. це було підтверджено Урядом Української Народньої Республіки. Московське духовенство, для якого церква була лише знаряддям політики, а зокрема русифікації, не могло погодитись на незалежність православної Церкви в Україні. Московський єпископат відмовився висвятити єпископа для України, але це не могло спинити рух українського народу за автокефалію української Церкви. Церковний Собор /14-27.VII.1921 р./ духовенства і вірних висвятив 23.I.1921 р. на єпископа УАПЦ протоєрея Василя Липківського. З того часу справи духового національного відродження почали поступати велетенським кроком вперед. Ці досягнення на національному, культурно-релігійному полі, що їх більшовики мусіли ствердити своєю „українізацією”

дуже зобов'язані саме УАПЦ, надхненниці української національної традиції.

Большевик, які лицемірно прикривали своїм „принципом“ відокремлення церкви від держави, розпочали жорстоку боротьбу проти УАПЦ, як рушія духово-національної традиції українського народу. За декілька років большевики винищили майже всіх єпископів та більшу частину священників УАПЦ /понад 40 єпископів та більше 3000 священників/, а також десятки тисяч інших церковних діячів і сотки тисяч звичайних вірних.

Колективізація з її масовим нищенням т.зв. кулаків та штучним голодом, що забрав, зокрема в Україні понад 6 мільйонів жертв, 1/ нищення „непманов“, з явним прямуванням проти українців 2/, та української інтелігенції - такий був вигляд нового періоду терору і злиднів, що прийшов після періодів деякого полегшення - НЕП-у та „українізації“. Але цей терор і злидні прийшли лише тому, що поневолені народи не усвідомили собі, що „лиш боротись, значить жити“. Це усвідомлення повинно було прийти, але большевиком випередив його, відсунувши свої неминучу загибель.

Січень, 1947 рік.

Пояснення:

1/ Голод 1932-33 рр. забрав у всьому СРСР близько 20 мільйонів жертв переважно в Україні, Донщині, Кубані, Киргизії, Башкирії, Узбекистані, Казахстані, Таджикистані, цебто серед „іногородців“. Колективізація - нищення селян, була найбільш жорстокою серед поневолених народів. В той час, коли в 1931 р. було колективізовано в Україні 90% господарств, в Московщині було колективізовано лише 20%.

2/ Ось типовий приклад: п.м. К-ді на Харківщині „непмани“ - неукраїнці Фельдман і Рот, що орендували за НЕП-у паровий млин і олійну фабрику, що належали їм, потрапили одержати від „держави“ відшкодування, а „непмани“ - українці Д-ко і Л-ко, що мали примітивну олійницю потрапили на заслання.

Використана література:

1. В.І.Ленін. Про продовольний податок /значення нової політики та її умов/. Київ 1946.
2. Д.Ростовський. Кризіс НЕП-у і современное положеніе в России. Новий сад 1923.
3. Історія Всесоюзної Партії /большевиків/ Москва 1945.

-o-o-o-o-o-

Досі появилися в нашому видавництві такі книжечки:

- 1/ х х х : З поезій повстанської боротьби 2'00 нм.
- 2/ С.Лиманський: На побічному відтинку 3'00 нм.
- 3/ М.Мартинук: Камо грядеши? 2'00 нм.
- 4/ М.Трихрест: НЕП на Україні. 3'00 нм.

Друкуються:

- 5/ Н.Олежко: Аграрна політика большевиків.
- 6/ М.Трихрест: Четверта п'ятирічка московського большевизму 1946-50.

Ціна 2.00 НМ.

5 мр